

Šeši „Abiejų krantų“ pristatymai sujungė plačiausius krantus

Gražina Pranauskienė.

Susitikimas su Klaipėdos trečiojo amžiaus universiteto klausytojomis

Dar niekada nesijaučiau taip įkvėpta kaip po mano knygos pristatymų Lietuvoje ir Airijoje. Pirmasis vyko Klaipėdos trečiojo amžiaus universitete. Su šalia manęs sėdėjusia žymios lietuvių teatro ir kino aktorės Nelės Savičenko mama kalbėjomės apie nelengvą rašytojo duoną. Iš jos gavau gerų patarimų: tiems, kurie nesustoja kūrybiniame kelyje, vienaip ar kitaip atsiveria saviraiškos galimybės, o giluminės rašymo paslaptys atsiskleidžia po daugelio metų plunksnos miklinimo.

Prasidėjus pristatymui, į susirinkusias moteris kreipiausi žodžiais: „Dabartinė Lietuva – tai ne ta Lietuva, apie kurią rašau, nes ta, kurios labiausiai ilgiuosi, liko mano jaunystėje.“ Visos ėmė pritariamai linkčioti, sutikdamos, kad į jaunystę grįžtama pasisemti gėrio ir grožio. 2011 metais Klaipėdoje išleistos knygos „Abu krantai“ eilės liejosi per kraštus. Skaičiau taip įsijautusi, kad kai kurių akyse sužvilgo ašaros. Stebėjausi jų dėmesiu, žingeidumu, noru pačioms kurti ir aptarinėti kitų autorių kūrybines potekstes. Dar iki šiol regiu malonius universiteto klausytojų veidus ir į mane įbestas klausimų pilnas akis: o kas toliau, ar rašote tik eilėraščius? Kada imsitės naujos knygos?

Gražina Pranauskienė, pirma iš dešinės, su keliomis Klaipėdos trečiojo amžiaus universiteto klausytojomis gegužės 31 dieną

Praeities prisiminimai Girulių bibliotekoje

Girulių bibliotekos parodų salė labai tiko renginiui, į kurią sugužėjo apie keturiasdešimt poezijos gerbėjų. Prieš knygos pristatymą apžiūrėjau Ernesto Žvaigždino paveikslus, kurie labai susisiejo su mano poezija. Ypač su eilėmis pasakų motyvais. Stovėdama šalia spalvingų dailininko pilių, peizažų, nežemiškų

būtybių ir gėrėdamasi fantazijos klodais, sėmiausi įkvėpimo.

Pristatymo pradžioje, pradėjusi skaityti eilutes: „o Lietuvėlėj obelys baltuoja, ir lyja, lyja žiedlapių lietus“, susigraudinau. Taip surakino žandikaulį, kad negalėjau ištarti nė žodžio, tik nevaldomai trūkčiojo lūpos ir akis temdė ašaros. Maniau, kad teks pristatymą nutraukti, bet, kiek apsiraminusi, susirinkusiems prisipažinau, jog nesu tokia gera aktorė, kad galėčiau nuslėpti Lietuvos ilgesį. Pasigirdo plojimai ir, pajutusi aplinkinių paskatinimą, galėjau kalbėti toliau. Stovėdama prieš tokią dėkingą publiką galvojau, jog nuoširdus žiūrovas yra tikra dievo dovana. Mano skaitomas eiles jautriausiom melodijom papuošė žymus Lietuvos smuikininkas virtuozas Juozas Staniulis.

Prieš ir po renginio sulaukiau įvairiausių netikėtumų. Ypač kai salėje pamačiau buvusį viršininką Klaipėdos kultūros ir parko direktorių, kuris 1989 metais palaimino atostogas į Australiją. Deja, man negrįžus, buvo kelis kartus saugumo apklaustas, kodėl išleido... Netikėtumai tęsėsi, kai buvę bendradarbiai ėmė dalintis prisiminimais apie kartu krėstus pokštus. Jaunystės draugė, dabar Klaipėdos universiteto profesorė, susirinkusiuosius prajuokino pasakodama apie mudviejų susipažinimą traukinyje iš Klaipėdos į Maskvą. Tarp sveikinusių buvo Vida ir Vytas Zeleniai, kurie kartu su Juozu Staniuliu 2010 metais, Australijos Lietuvių Dienų metu, koncertavo įvairiuose Australijos miestuose.

Žmonės dar ilgai nesiskirstė, vaišinosi kava, pyragais ir laukė eilutėje, norėdami įsigyti mano eiles su autografu. Kai kurie rašytojai prašė susikeisti knygomis, tad įsigijau dvyliką poezijos, prozos ir dailės leidinių. Gaila, kad jų dėl svorio į Australiją neparsivežiau. Užtat pasidžiaugiau dovanotomis gėlėmis, kurios dar ilgai nenuvyto.

Prie Ernesto Žvaigždino paveikslo birželio 8 dieną. Nuotrauka Ritos Lengvenytės

Apsilankymas Airijoje: Golvėjaus (Galway) lietuviai

Poros valandų atstumu nuo Dublino, Golvėjaus miestelyje, į kunigo Egidijaus Arnašiaus vedamas pamaldas susirinko keturiolika žmonių. Jie liko pasiklaudyti mano eilėraščių, ir taip įdėmiai klausėsi, kad net girdėjosi priekyje sėdėjusių tautiečių alsavimas. Bendraudama su susirinkusiais, įsitikinau, kad jie ne tik įkvėpti lietuviškos dvasios, bet ir išsiilgę lietuviško žodžio. Po pristatymo gavau

bendruomenės pirmininkės suskintą didžiulę puokštę lauko gėlių. Susitikimo proga pasidarėm grupinę nuotrauką, kuri visuomet primins mažame miestelyje įsikūrusių tautiečių veidus.

Po susitikimo su Golvėjaus lietuviais birželio 10 dieną. Nuotrauka Irenos Juškevičiūtės

Literatūros vakaras Dubline

Dubline patekau į literatūros vakarą „Kurti – tai gyventi“, kuriame dalyvavo per penkiasdešimt žmonių. Pradžioje vyravusią nostalgiską nuotaiką, išreikštą ilgesingu eilių skaitymu ir jautriais gitarų stygų pabraukimais, palaipsniui pakeitė linksmas kabaretas. Kitaip nei Golvėje, šiame renginyje susidarė nerūpestingo susibūrimo išpūdis. Tačiau „Abiejų krantų“ pristatymo metu jutau, kad mano pasakyti žodžiai ir perskaitytos eilės rado atgarsį susirinkusiųjų širdyse. Kai kurie rimtais veidais žvelgė kažkur į tolį, kai kurie traukėsi nosines ir šluostėsi ašaras.

Pasirašinėdama knygas, išgirdau daug širdį veriančių pasakojimų: atsidūrusi Airijoje sutuoktinių pora labai nori, bet negrįžta į Lietuvą, nes Dubline gerai uždirba, o gimtinėje darbų nėra. Viena moteris pasisakė, kad jau šešti metai važiuoja, bet vis dar neišvažiuoja namo, nes sunku pasiryžti priimti galutinį sprendimą, kai užstringi tarpu dviejų krantų. Jausminga dailininkė veržte veržiasi gimtinėn, bet nenori be priežiūros palikti anūkų. Sutikau ir labai teigiamai emigracijos atžvilgiu nusiteikusių lietuvių, kuriems nei lietuviškos duonos, nei dešrų Airijoje tikrai netrūksta, o grodami gitarom ir kurdami lietuviškas dainas puikiai susitvarko su nostalgija. Vienas iš jų, Jonas, nusipirko mano knygą ir, radęs eiles apie smėlio laišką, sukūrė gražią dainą. Nepaprastai džiugu, kad mano kūryba rado atgarsį Airijoje.

Birželio 11 dieną Dubline su dainininku ir gitaristu, sukūrusiu dainą pagal mano eilėraščio „Smėlio laiškas“ žodžius. Nuotrauka Irenos Juškevičiūtės

Džiazas ir poezija Palangos bibliotekoje

Palangos gyventojai ir poilsiautojai yra išlepinti vasaros renginių, tačiau į mano knygos pristatymą jų susirinko nemažai. Klaipėdos konservatorijos dėstytojas,

saksofonistas Rolandas Vizgaudis visus išjudinu džiaz garsais. Skaityti poeziją muzikos fone buvo vienas malonumas. Susipynę saksofono melodijų vingiuose, išeivijoje parašyti posmai nešė nunešė į Palangos pajūrį. Tarp žiūrovų sėdėjo klasiokai, kursiojai, buvę mano choristai, draugai, pažįstami ir nepažįstami. Tarp jų pastebėjau moterį, dalyvavusią trijuose iš keturių Žemaitijoje vykusių pristatymų. Choreografė, visuomenininkė, kultūros darbuotoja Irena Stefanija Šmaižienė pasistengdavo, kad apie pristatymus sužinotų kuo daugiau žmonių. Tarsi geroji fejė prieš kiekvieną susitikimą su žiūrovais palinkėdavo sėkmės, o po pristatymų pasakydavo ką nors malonaus. Dar ir dabar tebegirdžiu jos žodžius: „Lietuvos didžiadvasių kūrėjų tvirtos valios, darbo pavyzdžiu esate puiki, žavi, graži, daininga – žmonių mylima – lietuvaitė Gražina!”

Irena Stefanija Šmaižienė. Nuotrauka Gražinos Pranauskienės

Grižimas į pirmąją darbovietę Gargžduose

Nors Gargžduose išdirbau aštuonerius metus (1979–1987), daug kas kultūros namuose, šiandien vadinamuose kultūros centru, pasikeitė. Vis tik atpažinau keletą buvusių bendradarbių ir nustebau, kad manęs čia dar neužmiršo. Netgi vokalinis ansamblis, pagerbdamas mano atvykimą, papuošė pristatymą keletu dainų. Kai į susirinkusiuosius prabilau eilėmis, matydama moterų veidais tekančias ašaras, stengiausi pati nesusigraudinti. Prisiminusi Gargžduose praleistas jaunystės dienas, susijaudinau nuo gražių kalbų, šiltų linkėjimų, o buvau išlydėta su gėlėmis ir dovanom.

Birželio 21 dieną Gargžduose su taip gražiai dainavusiom moterim. Nuotrauka Danutės Servaitės

Permaščiusi visų šešių pristatymų sėkmę, negalėjau nuspręsti, kuris buvo geriausias. Turbūt todėl, kad kiekvienas iš jų atnešė kažką įsimintino, kiekvienas iš jų įkvėpė naujiems darbams. Kartais atrodo, kad nėra prasmės rašyti eiles, nes poeziją mažai kas mėgsta, o išleistos knygos užsiguli dulkančiose lentynose. Tačiau po Lietuvoje ir Airijoje vykusių pristatymų supratau, jog „Abiejų krantų“ gimimas nebuvo atsitiktinis. Knygą esu paskyrusi išeiviams, bet ir Lietuvoje mano kūryba buvo gerai įvertinta. Tad toliau rašysiu sau ir tiems, kurie domisi eilėmis,

nematomomis gijomis nusitęsiančiomis nuo Australijos iki Baltijos krantų, – į vaikystę, jaunystę, subrendimą, į mūsų gyvenimo pradžią ir pabaigą.

Abu krantai

Kur vienas krantas jungias su kitu,
Australiją su Baltija susiejęs,
Abu krantai man tokie artimi,
Myliu jų vasaras, žiemas ir vėjus.

Papūgos grakščios uodegas šukuoja,
Iš rankų lesa, akina spalvom,
O gegutėlės paryčiais kukuoja,
Sugrįžti kviečia tėviškėn savon.

Koalos eukaliptuose sau tupi,
Pasigardžiuoja skindamos lapus,
O Lietuvėlėj obelys baltuoja,
Ir lyja lyja žiedlapių lietus.

Ryškiam skliaute žvaigždelės mirguliuoja
Ir saulė ridinėjas tarp krantų,
Pakyla ji Australijoje iš ryto,
Kai Lietuvoj nelieka žiburių.

Pamočiau lazdele naktin žvaigždėton,
Apjuosčiau Lietuvą Australijos skliautu,
Tada toliausios šalys susilietų
Ir nebeliktų ilgesio naktų.

Kaip skanu valgyti ant smilgos suvertas žemuoges, klausytis pajūriu slenkančių
gubojų šlamesio, ir gyventi nuostabiais prisiminimais.

pasauliolietuvis.lt

Mielai pasidalysime svetainėje ir žurnale skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik
prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

